

INLEIDING MUZIEK EN MUZIEKTHEATER

REGELING VIERJARIGE SUBSIDIES

KUNSTENPLAN 2017-2020

Inleiding Muziek en Muziektheater

Aanvragen en toekenningen in het kort

De commissie Muziek en Muziektheater heeft 52 aanvragen beoordeeld. Zes aanvragen werden voor co-advies ook voorgelegd aan een adviescommissie van een andere discipline.

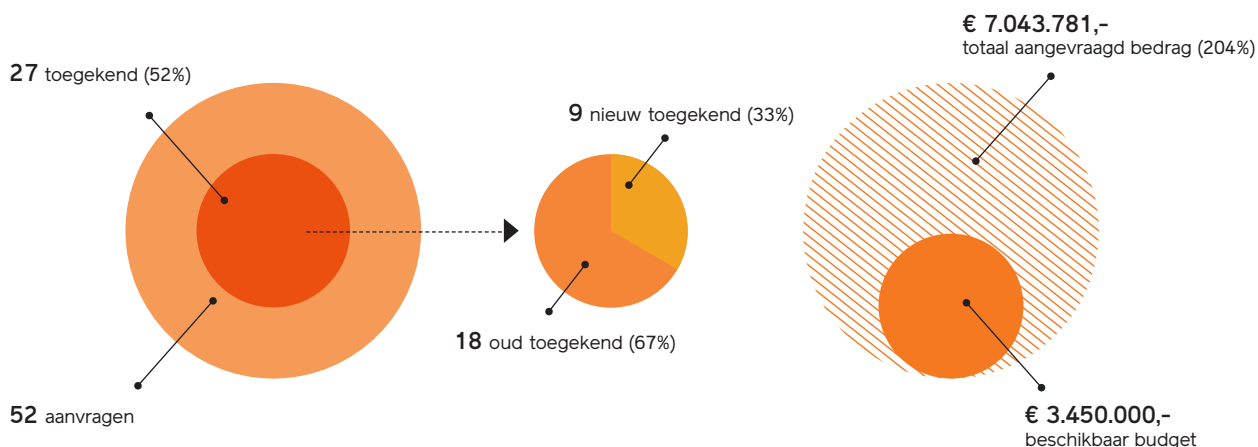
- De 52 aanvragers vroegen in totaal € 7.043.781 aan, gemiddeld € 135.500 per jaar per aanvrager. Er is € 3.450.000 beschikbaar, exclusief structureel over te hevelen middelen uit stadsdeel Zuid.
- 28 aanvragers (54%) ontvingen nog niet eerder vierjarige subsidie van het AFK. Drie van hen vroegen de vierjarige subsidie in de vorige beleidsperiode wel aan, maar zagen deze niet gehonoreerd. 25 aanvragers vragen voor het eerst vierjarige subsidie aan. De meeste nieuwe aanvragers zijn al wel bekend met het AFK en vroegen in de afgelopen jaren projectsubsidies aan.
- De organisaties die in 2013-2016 deel uitmaken van het gemeentelijke Kunstenplan vragen voor de komende periode een aanzienlijk hogere subsidie aan, gemiddeld 72% meer.

De commissie adviseert 27 aanvragen in aanmerking te laten komen voor meerjarige ondersteuning. Deze kunnen allemaal binnen het beschikbare budget worden gehonoreerd, zij het niet allemaal voor het volledige gevraagde bedrag. Precies een derde van de geadviseerde toekenningen betreft nieuwkomers in het Kunstenplan.

Overzicht aanvragen Muziek en Muziektheater

Toekenningen Totaal aantal toekenningen tegenover totaal aantal aanvragen

Bedragen Totaal aangevraagd bedrag tegenover totaal beschikbaar bedrag

MUZIEK/MUZIEKTHEATER

Naam	Aangevraagd (in euro's, per jaar)	Toegekend (in euro's, per jaar)	Overgehevelde stadsdeelgelden (in euro's, per jaar)	Totaal toegekend (in euro's, per jaar)
Amstel Quartet	32.775	0	0	0
Amsterdam Belvédère Operaconcours	117.500	0	0	0
Amsterdam Roots Festival	270.000	150.000	0	150.000
Amsterdam Sinfonietta	444.500	244.000	0	244.000
Amsterdams Andalusisch Orkest	175.000	100.000	0	100.000
AskolSchönberg	345.184	176.190	0	176.190
Calefax rietkwintet	37.000	37.000	0	37.000
Cappella Amsterdam	100.000	75.000	0	75.000
Cello Biënnale Amsterdam	140.000	110.000	0	110.000
Cello8ctet Amsterdam	40.000	40.000	0	40.000
De Diamantfabriek-Productiehuis voor hedendaags muziek	275.000	0	0	0
de ereprijs	30.000	0	0	0
FRA FRA SOUND	55.500	0	0	0
Grachtenfestival	215.000	174.000	0	174.000
GRAP	238.000	200.000	0	200.000
Grote Prijs van Nederland	75.000	0	0	0
ICP	40.000	0	0	0
Jazz Orchestra of the Concertgebouw	114.650	85.000	0	85.000
La Vie sur Terre	110.325	0	0	0
Leo Smit Stichting	32.500	0	0	0
Marmoucha	115.000	100.000	0	100.000
Martin Fondse Music	190.000	0	0	0
MaxTak	72.000	45.000	0	45.000
Melkweg	930.000	930.000	0	930.000
Nederlands Blazers Ensemble	200.000	200.000	0	200.000
Nederlands Jazz Archief	135.000	0	0	0
Nederlandse Strijkkwartet Academie	50.000	0	0	0
Nieuw Ensemble	249.677	0	0	0
OCCII (Onafhankelijk Cultureel Centrum In It)	85.000	33.586	31.414	65.000
Oorkaan	125.000	125.000	0	125.000
Paradiso Melkweg Productiehuis	125.000	100.000	0	100.000
Pera	71.750	30.000	0	30.000
PIPS:Lab	75.000	0	0	0
Project Wildeman	59.500	59.500	0	59.500
Ragazze Quartet	40.000	40.000	0	40.000
Ricciotti Ensemble	45.000	45.000	0	45.000
Silbersee	130.000	130.000	0	130.000
St. Rettisj & Kippevet/Amsterdam Klezmer Band	50.000	35.000	0	35.000
Stichting Amsterdam Dance Event	125.000	0	0	0
Stichting Doek	73.640	0	0	0
Stichting Essential Arts	31.649	0	0	0

MUZIEK/MUZIEKTHEATER

Naam	Aangevraagd (in euro's, per jaar)	Toegekend (in euro's, per jaar)	Overgehevelde stadsdeelgelden (in euro's, per jaar)	Totaal toegekend (in euro's, per jaar)
Stichting Ives Ensemble	80.000	0	0	0
Stichting Jazzfest Amsterdam	32.500	0	0	0
Stichting Kamermuziek Amsterdam	50.000	0	0	0
Stichting Konrad Koselleck Music	123.838	0	0	0
Stichting Música Temprana	103.106	0	0	0
Stichting Noorderkerkconcerten	45.000	40.000	0	40.000
Stichting Uitmarkt	225.000	0	0	0
Theater de Roode Bioscoop	208.187	70.000	0	70.000
Tomoko Mukaiyama Foundation	60.000	0	0	0
Vondelpark Openluchttheater	125.000	65.304	37.696	103.000
World Opera Lab	125.000	0	0	0
Totalen	7.043.781	3.439.580	69.110	3.508.690

Algemeen beeld

De Amsterdamse muziek- en muziektheaterwereld heeft zich de afgelopen jaren energiek en bevologen betoond. Ondanks de stevige bezuinigingen waarmee vele organisaties geconfronteerd werden, hielden ensembles, gezelschappen, organisaties en podia stand, hernamen zich en smeedden nieuwe toekomstplannen. Die inzet zorgde voor een onverminderd hoog artistiek niveau, een stabiel productieresultaat en het behoud van de diversiteit die zo kenmerkend en wezenlijk is voor de Amsterdamse muziek. De commissie is hier verheugd over en beziet met respect de enorme inspanningen die hiervoor zijn geleverd. De commissie is tevens zeer positief over de vele nieuwe aanvragers die het palet verbreden, verfrissen en verjongen. Opvallend is ook dat hoge artistiek-inhoudelijke kwaliteit vaak hand in hand gaat met sterk ondernemerschap.

Muziek en muziektheater zijn in Amsterdam in de volle breedte vertegenwoordigd. Pop, klassiek, hedendaags, jazz en wereldmuziek zijn ruimschoots te horen en te zien in alle mogelijke bezettingen, genres, stijlen en mengvormen, op vele locaties. Het muziektheater is stevig in opmars en toont zich in vele gedaanten, van klassieke opera tot multidisciplinaire experimenten. De ingediende aanvragen reflecteren die grote diversiteit, hoewel de commissie constateert dat er (nog steeds) relatief weinig aanvragen werden ingediend door makers op het gebied van jazz- en popmuziek.

Uit de ingediende plannen voor de periode 2017-2020 blijkt vrijwel zonder uitzondering een nieuw elan. De commissie ziet bij een toenemend aantal organisaties een visie die verder reikt dan de eigen sector en die getuigt van een groeiend sociaal-maatschappelijk engagement. Die visie vertaalt zich enerzijds in de artistiek-inhoudelijke plannen, die steeds vaker multidisciplinair zijn, vaak tot stand komen in samenwerking met organisaties van buiten de muzieksector en blijken geven van vernieuwingslust. Anderzijds is die visie zichtbaar in de ambities rond educatie, talentontwikkeling, participatie, publiekswerving, programmering voor verschillende doelgroepen en spreiding. De commissie is enthousiast over deze open blik, maar ziet ook dat die nog verder kan en moet groeien, omdat zij de impact vergroot, draagvlak genereert en ook de sleutel is tot het bereiken van nieuwe doelgroepen.

In bijna alle genres zien organisaties een taak voor zichzelf weggelegd op het vlak van educatie en talentontwikkeling, al dan niet op basis van een duidelijke visie. De commissie signaleert dat de meeste organisaties hierin wel samenwerken met het onderwijs en de doelgroep(en), maar slechts bij uitzondering met elkaar. Het gevolg is dat de keten van talentontwikkeling in de muziek – van brede persoonlijke ontwikkeling bij amateurs tot artistieke talentontwikkeling van jonge professionals – in alle genres zowel doublures als leemtes vertoont. Daardoor functioneert deze niet optimaal en is er soms zelfs sprake van een zekere wildgroei. Dit geldt met name voor de pop en de klassieke muziek, en in mindere mate voor de jazz. De commissie adviseert organisaties die ambities hebben op het gebied van educatie of talentontwikkeling daar een concrete visie op te formuleren, die te delen binnen hun genre (en waar relevant zeker ook met organisaties in de A-BIS), om vervolgens tot een herijkt gezamenlijk beleid te komen dat de keten efficiënt en compleet maakt. De commissie wijst er daarbij op dat voor organisaties die aanvragen bij het AFK educatie en talentontwikkeling geen verplichting zijn. Wanneer de activiteiten niet goed aansluiten bij de aard van de organisatie of in geval van doublures, kan ook het stoppen of omvormen van deze activiteiten een zinvolle strategie zijn.

Om de bijzondere diversiteit binnen de Amsterdamse muziekwereld ook voor de periode 2017-2020 te borgen, heeft de commissie er bij de beoordeling en besluitvorming naar gestreefd een balans te creëren tussen de verschillende genres en stijlen, tussen bestaande en nieuwe aanvragers en tussen programmering voor jeugd, jongeren en volwassenen. Aanvragers die een duidelijke visie tonen op verschillende, ook cultureel diverse doelgroepen, en die doelgroepen weten te bereiken met een heldere strategie, sprongen daarbij positief in het oog. Het brede artistieke spectrum en de grote hoeveelheid kwalitatief goede aanvragen maakten de selectie niet eenvoudig. Uiteindelijk heeft de commissie zo veel mogelijk nuances binnen het spectrum kunnen honoreren.

Van 25 aanvragers oordeelt de commissie dat zij niet voor subsidiëring in aanmerking komen omdat de totale waardering te laag ligt. Getoetst aan de verschillende criteria bevatten deze aanvragen voor de commissie te veel zwakke aspecten dan wel substantiële punten van kritiek, om vertrouwen te kunnen hebben in de kwaliteit en haalbaarheid van de voorgenomen activiteiten. Er zijn geen aanvragen aangewezen die in aanmerking zouden komen voor subsidie mits er een groter budget voorhanden was. Met deze scherpe keuze heeft de commissie een selectie nagestreefd van organisaties die zodanig positief worden gewaardeerd op de diverse criteria dat ze gezamenlijk kunnen bijdragen aan een verdere versterking, ontwikkeling en innovatie van het muziek- en muziektheaterveld in Amsterdam. Hierbij heeft de commissie rekening gehouden met het huidige kwaliteitsniveau van de sector en de specifieke uitdagingen waarvoor die zich gesteld ziet.

Artistiek-inhoudelijke kwaliteit

Zoals reeds opgemerkt wordt de artistiek-inhoudelijke kwaliteit van aanvragers meer dan voorheen gekenmerkt door een brede artistieke visie, waarbij organisaties vooruitkijken en de artistieke plannen in een groter sociaal-maatschappelijk verband beschouwen. Nieuwe presentatievormen worden onderzocht en uitgetoetst, nieuwe concepten voor nieuwe doelgroepen worden bedacht en nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan. Een goed voorbeeld in dit opzicht is de productiekern Silbersee, die samenwerking tot stand wil brengen tussen kunstenaars en organisaties uit uiteenlopende disciplines en culturen, van operazang tot grunge, van beeldende kunst tot danstheater en van urban tot klassiek. Daarbij ontwikkelt Silbersee ook educatieprojecten voor het vmbo, een doelgroep die vaak vergeten wordt bij muziekeducatie. Ook Marmoucha is op dit vlak exemplarisch, door het opzetten van muziektheaterproducties waarbij de organisatie zich nadrukkelijk verbindt met grootstedelijke en maatschappelijke thema's. Daarbij wordt samengewerkt met partners die in discipline en expertise complementair zijn aan Marmoucha, zoals op het gebied van jeugdtheater, urban dance en literatuur.

De commissie merkt wel op dat zelfreflectie in veel aanvragen ontbreekt, evenals een heldere positionering van de organisatie ten opzichte van het verleden, het eigen werkveld en de maatschappij. Hierdoor wordt het zicht op de context en de legitimiteit van de artistieke toekomstplannen enigszins beperkt. Zo lijken sommige plannen vooral ontstaan uit de wens tot groei en uitbreiding van activiteiten op allerlei vlakken, waarbij aanvragers soms sterk afwijken van wat ze tot nu toe gedaan hebben of waar hun grootste krachten liggen. De commissie spreekt haar waardering uit voor organisaties die durven te kiezen voor een pas op de plaats, die verbeterpunten in de organisatie signaleren en aangeven hoe deze het hoofd te willen bieden, en die daarmee ook de kwaliteit van hun producties weten te versterken. Voorbeelden daarvan zijn Oorkaan en Amsterdam Sinfonietta.

Zakelijke kwaliteit

Waar het gaat om de zakelijke kwaliteit van muziek- en muziektheaterinstellingen in Amsterdam ziet de commissie een toenemende professionalisering. Deze komt vooral tot uiting in aanvragen waarin alle aspecten van de organisatie duidelijk met elkaar in samenhang zijn, van de artistieke productie tot de marketing en de sponsorwerving, en alle toewerken naar een overkoepelend doel. Aanvragers die zo'n totaalstrategie hebben weten te ontwikkelen, konden rekenen op een positieve beoordeling door de commissie. Een mooi voorbeeld is Calefax, een ondernemende organisatie met een duidelijke artistieke koers en missie die haar ambities op zakelijk vlak realistisch inschat vanuit een sterk vermogen tot zelfreflectie.

Niettemin is de commissie in een aantal gevallen kritisch, vooral over de financiële bedrijfsvoering. Meegeleverde begrotingen zijn vaak onduidelijk opgesteld en regelmatig ontbreekt een specificatie, een toelichting en/of een risicoanalyse. In een aantal aanvragen is ook sprake van een sterk eenzijdige financiering, waarbij organisaties zwaar leunen op (publieke) fondsen. De commissie beseft dat uitkoopsommen onder druk staan als gevolg van de bezuinigingen bij de podia; dat geldt zowel binnen Amsterdam als in de rest van Nederland. Niettemin meent zij dat de consequenties daarvan niet exclusief neergelegd kunnen worden bij de publieke fondsen en dat het noodzakelijk is een gezonde financieringsmix na te streven. Deze kritiek heeft de commissie ook laten weerklinken in de geadviseerde subsidiebedragen; deze zijn veelal lager dan werd gevraagd.

De commissie wil ook aandacht vragen voor de mate waarin culturele diversiteit is belegd in besturen en onder het personeel. Ze merkt op dat dit onderwerp, uitzonderingen daargelaten, nog steeds niet hoog op de agenda staat, terwijl de urgentie hiervan gezien de demografische ontwikkelingen in Amsterdam en de rest van Nederland steeds groter wordt. De commissie adviseert organisaties zich hier de komende periode des te meer bewust van te zijn.

De kwaliteit van het toezicht is in het algemeen goed geregeld. De meeste organisaties conformeren zich aan de Governance Code Cultuur en lichten dit goed toe in hun aanvraag.

Publiek

De commissie signaleert met vreugde dat het publieksbereik in de Amsterdamse muzieksector de afgelopen jaren redelijk stabiel was en soms licht steeg. Over de hele linie is bovendien een stevig engagement op het gebied van publieksbereik merkbaar; aanvragers erkennen unaniem de noodzaak van het opbouwen van een groter en breder publiek.

De commissie ziet nog wel dat het ontwikkelen van een helder uitgewerkte visie op publiek en een goede marketing- en communicatiestrategie om dat publiek te bereiken en vast te houden moeizaam gaat. Goede marketingplannen zijn helaas nog zeldzaam. Veel organisaties hebben bovendien weinig inzicht in bestaande en nieuwe doelgroepen of doen daar te weinig onderzoek naar. Ook kost het veel organisaties moeite het aanbod af te stemmen op specifieke doelgroepen. De commissie meent dat hier nog een stevige slag gemaakt kan worden, zeker ook waar het gaat om een visie en inzet op het bereik van een cultureel diverse doelgroep. De Melkweg is op dit gebied een goede voortrekker; de organisatie weet met haar programmering een brede cultureel diverse doelgroep aan te spreken en zet daar ook bewust op in. Hiertoe zoekt De Melkweg onder andere samenwerking met andere organisaties en haalt ze de expertise voor het bereiken van deze specifieke doelgroep zelf in huis.

Belang voor de stad: verbinding en spreiding

De commissie constateert dat er veel nieuwe samenwerkingen worden aangegaan en bestaande samenwerkingsverbanden worden voortgezet, zowel tussen muziek- en muziektheaterinstellingen onderling als met andere culturele partners. Deze hebben vooral betrekking op het realiseren van artistieke (multidisciplinaire) plannen, het opzetten van educatieve trajecten en daarmee het bereiken van een breder publiek. Wat opvalt is dat de samenwerkingen zelden gericht zijn op een hechte coalitievorming die kan bijdragen aan een samenhangender Amsterdamse cultuursector. Veel samenwerkingsverbanden betreffen hoofdzakelijk de relatie tussen producerende organisatie en podium, en nog te weinig verbintenissen zijn gericht op het verminderen van kosten of het bevorderen van doorstroming van bijvoorbeeld ensembles, gezelschappen of musici. Opvallend is ook dat de buurt, bewoners en maatschappelijke organisaties nog nauwelijks betrokken worden. Dat is jammer, want dit creëert niet alleen draagvlak en zichtbaarheid, maar kan ook de sleutel zijn tot het bereiken van een andere, nieuwe doelgroep.

De commissie neemt verder een brede intentie waar om activiteiten beter over de stad te spreiden, met name doordat muziek- en muziektheaterinstellingen allianties aangaan met de vier cultuurhuizen. De plannen hiervoor verkeren echter in de meeste gevallen nog in een overlegstadium. De commissie ziet uit naar de eerste resultaten; wie gaan zich hier bevoegen in tonen, en wat komt er uit de voorgenomen gesprekken en coalities? Ze zal deze ontwikkelingen de komende periode met grote belangstelling volgen.

Colofon

Uitgave

Amsterdams Fonds voor de Kunst

Redactie en samenstelling

Amsterdams Fonds voor de Kunst

Eindredactie

Lonneke Kok, moretxt.nl

Vormgeving

Piraña grafisch ontwerp, www.pirana.nl

Amsterdams Fonds voor de Kunst

Postadres

Postbus 1079

1000 BB Amsterdam

Tel: 020 – 520 05 20

www.amsterdamsfondsvoordekunst.nl / www.afk.nl

secretariaat@afk.nl

www.facebook.com/afk020

twitter.com/AFK020

instagram.com/afk020/

© Amsterdams Fonds voor de Kunst 2016

Aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.